

วาระแต่งตั้งผู้สอบบัญชี และกำหนดค่าสอบบัญชีของ บริษัทจดทะเบียนไทย

Agenda for Auditor Appointment and Audit Fee Establishment for Thai Listed Company

วาระสำคัญหนึ่งในการประชุมผู้ถือหุ้นทุกปี คือ การแต่งตั้งผู้สอบบัญชีและกำหนดค่าสอบบัญชี เพื่อให้ผู้ถือหุ้นสามารถพิจารณาความเหมาะสมของผู้สอบบัญชีและค่าสอบบัญชีได้ ตามเกณฑ์การประเมินของโครงการ Corporate Governance Report of Thai Listed Companies : CGR จึงกำหนดให้การนำเสนอข้อมูลของวาระนี้ในหนังสือเชิญประชุมผู้ถือหุ้น จะต้องประกอบด้วย (1) ชื่อผู้สอบบัญชีบริษัทที่สังกัด (2) ประสบการณ์ ความสามารถของผู้สอบบัญชี รวมทั้งประเด็นเกี่ยวกับความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี และ (3) ค่าบริการของผู้สอบบัญชี ซึ่งจากผลการประเมิน CGR ประจำปี 2560 พบว่า บริษัทจดทะเบียนไทยเกือบ 100% ที่มีการนำเสนอข้อมูลในวาระนี้ได้อย่างครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนที่ยังไม่สามารถปฏิบัติได้ จะขาดข้อมูลในส่วนการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ ประสบการณ์ ความสามารถของผู้สอบบัญชี รวมทั้งประเด็นเกี่ยวกับความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า บริษัทจดทะเบียนบางส่วนมีการเปิดเผยประวัติโดยละเอียดของผู้สอบบัญชีที่เสนอแต่งตั้ง และ ค่าบริการของผู้สอบบัญชีย้อนหลังให้แก่ผู้ถือหุ้นพิจารณาเพิ่มเติมอีกด้วย

สำหรับผู้สอบบัญชีนั้น บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ต้องใช้บริการจากสำนักงานสอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน ก.ล.ต. แล้วเท่านั้น ซึ่งปัจจุบัน มีผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน ก.ล.ต. รวมจำนวน 229 ราย¹ จาก 27 บริษัท

ส่วนหลักเกณฑ์หรือเหตุผลในการคัดเลือกผู้สอบบัญชีนั้น นอกจากคณะกรรมการจะพิจารณาในเรื่องของความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในการปฏิบัติงานแล้วนั้น ความเป็นอิสระและความสามารถในการรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ก็เป็นสิ่งที่ควรให้ความสนใจ

อีกหนึ่งประเด็นที่ผู้ถือหุ้นมีส่วนในการพิจารณาอนุมัติ คือ การกำหนดค่าสอบบัญชี ซึ่งจากการสำรวจตามโครงการสำรวจการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนไทย ประจำปี 2560 พบข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดค่าสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนไทย ดังนี้

1. บริษัทจดทะเบียนจำนวน 620 บริษัท มีค่าสอบบัญชีรวมกัน เท่ากับ 1,302,846,847 บาท แบ่งเป็นค่าสอบบัญชีของ SET จำนวน

1,092,122,927 บาท และ MAI จำนวน 210,723,920 บาท โดยมีค่าธรรมเนียมของค่าสอบบัญชีประจำปี 2560 คือ 1,570,000 บาท และมีค่าเฉลี่ยของค่าสอบบัญชี เท่ากับ 2,101,366 บาท

2. ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบค่าสอบบัญชีตามกลุ่มธุรกิจ พบว่า บริษัทจดทะเบียนในกลุ่มธุรกิจการเงิน (หมวดธุรกิจธนาคาร) จ่ายค่าสอบบัญชีมากที่สุด เท่ากับ 19,330,000 บาท ส่วนบริษัทจดทะเบียนที่จ่ายค่าสอบบัญชีน้อยที่สุดอยู่ในกลุ่มธุรกิจบริการ (หมวดธุรกิจการท่องเที่ยวและสันทนาการ) โดยจ่ายค่าสอบบัญชี เท่ากับ 380,000 บาท

3. ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบค่าสอบบัญชีตามระดับมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดพบว่า ค่าสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนจะเพิ่มขึ้นตามมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดที่เพิ่มสูงขึ้น

4. ตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ในปี 2560 มีการปรับอัตราค่าสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนไทยในภาพรวมเพิ่มขึ้นเฉลี่ย

ประมาณร้อยละ 4 โดยกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีอัตราการปรับค่าสอบบัญชีเฉลี่ยสูงสุด คือ กลุ่มธุรกิจการเงิน สินค้าอุปโภคบริโภค และ MAI ในขณะที่กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง เป็นสองกลุ่มที่มีอัตราการจ่ายค่าสอบบัญชีลดลง

5. จากการศึกษาข้อมูลยังพบว่า ในปี 2560 มีบริษัทจดทะเบียน จำนวน 46 บริษัท ที่เสนอเปลี่ยนบริษัทสอบบัญชี ซึ่งในจำนวนนี้

- มี 21 บริษัท ที่เปลี่ยนบริษัทสอบบัญชีแล้ว ทำให้ค่าสอบบัญชีของบริษัทเพิ่มขึ้น โดยเฉลี่ยประมาณ 966,285.71 บาท (ร้อยละ 78.31)
- มี 19 บริษัท เปลี่ยนบริษัทสอบบัญชีแล้ว ทำให้ค่าสอบบัญชีของบริษัทลดลง โดยเฉลี่ยประมาณ 892,845.16 (ร้อยละ 26.97)
- อีก 6 บริษัท พบว่า แม้จะเปลี่ยนบริษัทสอบบัญชี แต่ก็ไม่ได้ปรับอัตราค่าสอบบัญชีของบริษัท

ทั้งนี้เหตุผลหลักที่บริษัทจดทะเบียนไทย เปลี่ยนบริษัทสอบบัญชี คือ

- ความต้องการหมุนเวียนผู้สอบบัญชี
- บริษัทมีการขยายธุรกิจไปยังต่างประเทศ และบริษัทมีผู้ร่วมทุนใหม่ซึ่งเป็นชาวต่างชาติเข้ามาบริหารงาน ทำให้เปลี่ยนไปใช้บริการจากบริษัทสอบบัญชีในกลุ่ม Big 4 แทนการใช้บริการบริษัทสอบบัญชีภายในประเทศ โดยเห็นว่า จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพการสอบบัญชีว่ามีมาตรฐานเดียวกันในทุกประเทศ

คณะกรรมการควรให้ความสำคัญกับการพิจารณาคัดเลือกผู้สอบบัญชี/บริษัทสอบบัญชี และกำหนดค่าสอบบัญชีที่เหมาะสม ในขณะที่เดียวกันควรกำกับดูแลให้มีการนำเสนอข้อมูลดังกล่าวในหนังสือเชิญประชุมอย่างครบถ้วน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณานุมัติของผู้ถือหุ้น ซึ่งถือเป็นแนวปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี

Table 1: Audit Fee for Listed Company in 2017

Business	Number	Total Audit Fee	Average	Median	Lowest Cost	Highest Cost
Farming & food	50	103,280,900.00	2,065,618.00	1,587,750.00	605,000.00	10,725,000.00
Resources	37	71,296,988.00	1,926,945.62	1,600,000.00	760,000.00	4,700,000.00
Technology	37	107,921,500.00	2,916,797.30	1,740,000.00	545,000.00	19,320,000.00
Finance	55	191,361,777.00	3,479,305.04	2,015,000.00	840,000.00	19,330,000.00
Service	99	218,967,200.00	2,211,789.90	1,770,000.00	380,000.00	7,500,000.00
Industrial Product	82	140,775,562.00	1,716,775.15	1,415,500.00	620,000.00	8,200,000.00
Consumer Product	40	63,798,000.00	1,594,950.00	1,387,500.00	390,000.00	3,300,000.00
Real Estate & Construction	90	194,721,000.00	2,163,566.67	1,750,000.00	600,000.00	7,695,000.00
MAI	130	210,723,920.00	1,620,953.23	1,325,000.00	540,000.00	6,200,000.00
Total	620	1,302,846,847.00	2,101,365.88	1,570,000.00	380,000.00	19,330,000.00

¹A list of certified auditors <http://market.sec.or.th/public/orap/AUDITOR01.aspx?lang=th>

Table 2: Audit Fee for Listed Company divided by the value of stock in the market in 2017

Value stock	Number	Cost of Audit Fee	Average	Median	Lowest Cost	Highest Cost
Not over 500 (million baht)	25	28,775,000.00	1,151,000.00	1,055,000.00	650,000.00	2,015,000.00
501-1000 (million baht)	84	115,223,500.00	1,371,708.33	1,190,000.00	600,000.00	4,330,000.00
1,001-5,000 (million baht)	263	457,318,640.00	1,738,854.14	1,450,000.00	380,000.00	8,300,000.00
5,001-10,000 (million baht)	89	180,929,442.00	2,032,915.08	1,750,000.00	390,000.00	6,800,000.00
10,1001-50,000 (million baht)	113	307,887,125.00	2,724,664.82	2,100,000.00	580,000.00	19,320,000.00
Above 50,000 (million baht)	46	212,713,140.00	4,624,198.70	3,347,250.00	850,000.00	19,330,000.00
Total	620	1,302,846,847.00	2,101,365.88	1,570,000.00	380,000.00	19,330,000.00

Table 3: Percentage of audit fee change in listed company Comparison between 2016² and 2017

Business	Total Cost of Audit Fee	Average	Median	Lowest	Highest
Farming & food	-2.71	-2.71	-3.54	12.04	22.43
Resources	3.67	3.67	6.51	58.33	-
Technology	6.36	6.36	5.47	10.10	9.28
Finance	12.33	12.33	6.05	50.00	5.57
Service	0.11	0.11	7.27	8.57	-15.73
Industrial Product	3.81	3.81	5.52	10.71	-
Consumer Product	11.66	11.66	17.02	-7.14	-10.81
Real Estate & Construction	-1.63	-1.63	-3.85	20.00	5.48
MAI	9.22	9.22	8.33	8.00	-8.82
Total	4.26	4.26	4.41	8.57	5.57

² Table 3: Percentage of audit fee change in listed company Comparison between 2016 and 2017

One of the important agendas for shareholder's annual meeting is involved with auditor appointment and audit fee establishment. Since it is essential for the shareholders to consider auditors' qualifications under the framework of Corporate Governance Report of Thai Listed Companies (CGR), (1) name of auditor and company, (2) auditor's experience, expertise and independence and (3) auditor fee, should be included in an invitation letter for shareholders.

Following CGR's evaluation, almost all of Thai listed companies thoroughly provided required information. However, those failing to do so means they still lack information about the auditor's experience, expertise and independence. It is noted that some listed companies had provided retroactive information on auditor appointment and auditor fee establishment for the shareholder's further consideration.

For auditor, the listed companies must deploy services from audit companies certified by the Securities and Exchange Commission (SEC). Up to 229 auditors from 27 companies have been certified. And the selection should be done based on knowledge, expertise, transparency, independence, together with occupational ethics.

Meanwhile, shareholders should take into account the auditor fee establishment. A survey done by the project of regulation survey for listed Thai company in 2016 found that:

1. A total of 620 listed companies had a total audit cost of 1,302,846,847 baht. Of the total, 1,092,122,927 baht was for the listed company in SET and 210,723,920 baht for MAI. The median of audit fee in 2017 was 1,570,000 baht and 2,101,366 baht for an average of audit fee.

2. Table 1: Audit fee comparison based on business types found that financial company (banking sector) paid the highest cost of audit fee at 19,330,000 baht while businesses in service sector such as tourism and recreation paid the lowest at 380,000 baht.

3. Table 2: Audit fee comparison based on the stock's value. It found that the fee increases in line with higher value of stocks in the market.

4. Table 3 showed that last year's rate of audit fee for listed company increased by 4% average. The financial sector, consumer product sector and MAI had the highest rate. Meanwhile, farming and food sector, real estate and construction sector had a declining rate.

5. In 2017, there were 46 listed companies proposed to change the audit firm. Of the total, 21 of them had increasing cost of audit fee around 966,285.71 baht (78.31%), 19 had decreasing cost of audit fee around 892,845.16 (26.97%), and 6 of them had no change of audit fee cost. Key reasons to change for new audit company are mainly to circulate auditors and to expand business and oversee with new foreign executive team, making it switch to the audit firm in the group of Big4 in a bid to create confidence that the auditing quality was in line with the global standard.

The committee should prioritize the importance of auditor selection/audit firm and set up a suitable audit fee. Meanwhile, such key information should also be clearly stated in the invitation letter so that shareholders would be able to consider and make an approval based on corporate governance practice.

